

розслідування злочинів, а також дослідження деяких доказів і тим самим сприяє вирішенню завдань доказування.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13 квітня 2012 р. // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. - [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Криміналістика. Криміналістическая тактика и методика расследования преступлений : учебник / под ред. В. Ю. Шепитько. — Х. : Одиссей, 2001. — С. 205.
3. Аналогова і електронна фотографія: історіографія, характеристика, порівняльний аналіз, сфери застосування в юриспруденції : навч. посіб. / [П. Д. Біленчук, А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, А. І. Терешкевич].
4. Підручник «Криміналістика» А.П. Шеремет — Х. : Харків юрид., 2013. — 220 с. 2 Див.: Суворов О. М. Поняття службових злочинів корупційної спрямованості та їх криміналістична характеристика / О. М. Суворов // Часоп. Акад. адвокатури України. — 2014. — Т. 7, № 4.

Павлова Наталя Валеріївна

старший викладач

кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук

Кононенко Микола Миколайович

слухач магістратури

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Метою слідчого експерименту є перевірка вже існуючих або отримання нових доказів, що по суті є основним завданням під час його проведення. Унікальність даної слідчої дії полягає у тому, що вона може проводитись з усіма учасниками кримінального провадження, а у наслідку викликає різноманітні спори та порушення законодавства. Не виключенням є і порушення прав людини.

В Україні права людини захищені Конституцією України та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Як показує судова практика, вже кілька років Україна займає перше місце серед країн, між якими укладена дана Конвенція за скаргами громадян до

Європейського суду з прав людини. Чималу частину скарг подано після порушень прав людини під час проведення досудового розслідування [2].

На нашу думку, при проведенні слідчого експерименту, як слідчої дії у кримінальному провадженні, є певні ризики порушення прав людини з боку уповноваженої особи, яка його проводить. В положенні ст. 250 КПК України зазначено, що проведення слідчого експерименту допускається за умови, якщо при цьому не створюється небезпека для життя і здоров'я осіб, які беруть у ньому участь, чи оточуючих, не принижуються їхні честь і гідність, не завдається шкода [1].

Актуальність проблеми полягає у тому, що проведення слідчого експерименту проводиться в максимально наближеній обстановці до певної події. Тому слідчі, прокурори намагаються придати цьому особливе значення, не звертаючи увагу на те, що це може призвести до порушення прав, а у виняткових випадках і загрозу життю чи здоров'ю учасників. Прикладом цього може бути проведення слідчого експерименту у житлі чи іншому володінні особи без її дозволу, відтворення обставин згвалтування за участю потерпілої особи без застосування манекену, що може викликати у неї приниження гідності, проведення слідчого експерименту на даху будинку, що може призвести до травмування особи чи її загибелі, не надання прав на захист, відтворення події дорожньої транспортної пригоди. Взагалі можна призвести низку прикладів.

У практиці правоохоронних органів зустрічаються випадки, коли порушуються права людини. Причини у кожному конкретному випадку різні, але більшість з них пов'язано з людським фактором. Під час проведення слідчого експерименту за участю підозрюваного (обвинувачуваного), своє місце мають ситуації, коли слідчі порушують його право на захист, а саме позбавляють можливості надати вільні показання щодо механізму пригоди та відтворення її на місці події, щоб підтвердити свої раніше надані показання. А як відомо з положень ст. 250 КПК України, слідчий експеримент проводиться саме з метою перевірки і уточнення відомостей, які надає особа, шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події. І, відповідно до ст. 20 КПК України, підозрюваний, обвинувачений, має право на захист, яке полягає у наданні йому можливості надати усні або письмові пояснення з приводу обвинувачення, право збирати і подавати докази, брати особисту участь у кримінальному провадженні, користуватися правовою допомогою захисника, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені КПК України. У свою чергу, спеціалісту заборонено виходити за межі своїх повноважень, збирати докази шляхом фактичного проведення експерименту замість слідчого та давати вказівки учасникам слідчої дії. Прикладом цього є ухвала від 30 травня 2016 року Петриківського районного суду Дніпропетровської області, де мова йдеться про

порушення права на захист, внаслідок чого слідчий експеримент у справі про ДТП визнали недопустимим доказом [3].

Порушення прав людини під час досудового розслідування уповноважених осіб зумовлені й визначеними показниками направлень кримінальних проваджень до суду з обвинувальним актом. Просто кажучи, слідчий намагається прискорити проведення слідчих дій, у тому числі і слідчих експериментів, не приділяючи значення правилам безпеки під час проведення цієї слідчої дії.

Сукупність вище описаних факторів негативно відтворюється на якості проведення досудового розслідування, що і призводить до порушень прав людини.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний Процесуальний Кодекс України від 13 квітня 2012 року [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv>, ст. ст. 20, 250;
2. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс] / статистика. – Режим доступу : <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=reports&c> ;
3. Єдиний державний реєстр судових рішень: Ухвала Петриківського районного суду Дніпропетровської області № 57965242 // [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/579652424>.

Пачаджи Сергій Олександрович
курсант 3 курсу ФПФПКП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ХУЛІГАНСТВА

Відповідно до ч. 1 ст. 237 КПК України «з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів». В той же час, вчинення хуліганських дій в зумовлює як наявність значної кількості свідків кримінального правопорушення, так і багатьох речових доказів [3].

Аналіз анкетування працівників правоохоронних органів дав змогу зробити висновок, що лише 23 % опитаних розглядають огляд місця події при розслідуванні хуліганства, вчиненого у зв'язку з проведенням спортивно-масових заходів, як ефективну слідчу (розшукову) дію. Це підтверджує і вивчення матеріалів кримінальних проваджень, відповідно